NORAKSTS
Lieta Nr.A420753310
Nr.A00830-12/39

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2012.gada 29.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis S.Linkevičs

piedaloties pieteicējam *A.A.*,
atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajam pārstāvim *R.D.*,
tulkam *D.J.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *A.A.* pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora v.i. 2010.gada 16.augusta lēmuma Nr.22.4.5./41990 atcelšanu daļā par papildu nomaksai noteikto iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 8599,99, soda naudu Ls 4300 un nokavējuma naudu Ls 3005,7.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID vai atbildētājs) Nodokļu kontroles pārvalde no 2010.gada 17.marta līdz 31.maijam *A.A.* (turpmāk arī – pieteicējs) veica iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk - IIN) auditu par 2007.gadu. Saskaņā ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31.maija lēmumu Nr.23.12/671 *A.A.* papildu nomaksai budžetā aprēķināti Ls 17 691,32, no tiem: IIN Ls 9565,46, soda nauda Ls 4782,73 un nokavējuma nauda Ls 3343,13.

Nepiekrītot papildu nomaksai budžetā aprēķinātajiem maksājumiem, pieteicējs minēto lēmumu apstrīdēja VID ģenerāldirektoram.

VID ģenerāldirektora v.i. 2010.gada 16.augustā pieņēma lēmumu Nr.22.4.5./41990 (turpmāk arī – Lēmums), ar kuru atstāts negrozīts VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31.maija lēmums Nr.23.12/671 daļā par papildu nomaksai noteikto IIN Ls 8599,99, soda naudu Ls 4300 un nokavējuma naudu Ls 3005,7 un atcelts VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31.maija lēmums Nr.23.12/671 daļā par papildu nomaksai noteikto IIN Ls 965,47, soda naudu Ls 482,73 un nokavējuma naudu Ls 337,43.

Lēmums pamatots ar sekojošo.

[1.1] Pārbaudes materiālos (audita pārskats Nr.23.12-681) minēts, ka saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju *A.A.* izdevumu apjoms 2007.gadā pārsniedza ieņēmumu apjomu. Līdz ar to VID Latgales reģionālā iestāde saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.780 ,,Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķina pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu" 4.punktu lūdza *A.A.* iesniegt 2007.gada ienākumu un papildu deklarāciju par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem (turpmāk - papildu deklarācija).

A.A. minētas deklarācijas par 2007.gadu VID Latgales reģionālajā iestādē neiesniedza.

[1.2] VID Nodokļu kontroles pārvalde, izvērtējot VID rīcībā esošo informāciju par *A.A.* ieņēmumiem un izdevumiem, nolēma minētajai fiziskajai personai veikt IIN auditu par 2007.gadu atbilstoši likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta otrajai, ceturtajai, piektajai un sestajai daļai un Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.780 ,,Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķina pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu" 10.punktam.

VID Nodokļu kontroles pārvalde *A.A.* ar IIN apliekamo ienākumu noteica uz aprēķinu pamata, piemērojot Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.780 ,,Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķinu pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu" 16.3.apakšpunktā noteikto izdevumu metodi.

Saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju *A.A.* 2007.gada 13.oktobrī iegādājās automašīnu LEXUS RX 350 (izlaiduma gads 2007.) par Ls 34 700.

2010.gada 21.aprīlī *A.A.* iesniedza rakstisku paskaidrojumu par automašīnas iegādei izmantoto naudas līdzekļu izcelsmi, norādot, ka automašīna tika iegādāta, izmantojot vecvecāku 2002. - 2005.gadā atstāto mantojumu, un tiek lietota ģimenes vajadzībām. Vēl *A.A.* norādīja, ka dokumenti, kas apstiprina sniegto informāciju, nav saglabājušies.

2010.gada 27.maijā *A.A.* iesniedza *J.K.* (māsa) un *L.A.* (māte) paskaidrojumus, kuros minētās personas norāda, ka 2001.gada 18.novembrī viņu klātbūtnē vecāmāte *Ņ.A.* nodevusi *A.A.* dāvinājumu Ls 25 000 apmērā.

Vienlaikus *A.A.* iesniedza arī *A.G.* (*A.A.* sievasmāte) un *I.M.* (*A.G.* māsa) paskaidrojumus, kuros minētās personas norāda, ka 2004.gada 7.janvārī viņu klātbūtnē *Ļ.A.* (*A.A.* sievas vecāmāte) nodevusi dāvinājumu *I.A.* (*A.A.* sieva) Ls 15 000 apmērā.

VID Nodokļu kontroles pārvalde, izvērtējot iesniegtos paskaidrojumus, secināja, ka tie neapstiprinās ne ar kādiem citiem papildu pierādījumiem un līdz ar to nav gūts apstiprinājums *A.A.* paskaidrojumos sniegtajai informācijai par dāvinājumu saņemšanu.

[1.3] Ņemot vērā pārbaudē konstatēto, VID Nodokļu kontroles pārvalde noteica *A.A.* līdzekļu izlietojumu 2007.gadā Ls 39796,09 apmērā, t.sk.: pārskaitījums *I.V.* Ls 590, bezskaidras naudas līdzekļu palielinājums AS ,,Swedbank" kontā Ls 0,99, kredītiestādes komisijas maksas Ls 5,1, vieglās automašīnas LEXUS RX 350 iegāde Ls 34 700, vieglās automašīnas Mercedes Benz E200 iegāde Ls 2000, SIA *,,/Nosaukums/"* kapitāldaļu iegāde Ls 500, personīgie izdevumi Ls 2000.

Savukārt *A.A.* 2007.gada līdzekļu avotus VID Nodokļu kontroles pārvalde noteica Ls 1816,58 apmērā, t.sk.: darba alga Ls 1534,24, saņemts pārskaitījums no European Student Services Limited Ls 282,34.

Tādejādi auditā konstatēts, ka *A.A.* 2007.gada līdzekļu izlietojums pārsniedz: to avotus par Ls 37 979,51 (skat. auditā pārskata tabulu Nr.7), kas kvalificējams kā minētās fiziskās personas slēptais ar IIN apliekamais ienākums.

[1.4] VID Nodokļu kontroles pārvalde saskaņā ar likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 3.panta otro daļu noteica *A.A.* 2007.gada ar IIN apliekamo ienākumu Ls 40 374,24 (darba alga SIA *,,/Nosaukums/"* pirms nodokļu nomaksas Ls 2112,39, saņemtie ienākumi no European Student Services Limited Ls 282,34 un slēptais apliekamais ienākums Ls 37 979,51) un, piemērojot gada neapliekamo minimumu Ls 217,74 (līdz 2007.gada 20.augustam bija sievas *I.A.* apgādībā) un atvieglojumus par apgādājamajiem Ls 152,42 (dēls *T.A.* apgādībā no 2007.gada 21 .augusta), kā arī ņemot vērā attaisnotos izdevumus (valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas) Ls 190,12 un avansā samaksāto nodokli Ls 388,03, aprēķināja budžetā maksājamo IIN Ls 9565,46.

Attiecīgi VID Nodokļu kontroles pārvalde *A.A.*, pamatojoties uz likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 31.[3]panta pirmo daļu un likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmo, trešo daļu, 29.panta otro un trešo dalu, papildu nomaksai budžetā aprēķināja IIN soda naudu Ls 4782,73 (Ls 9565,46 x 50%) un nokavējuma naudu Ls 3343,13 (par periodu no 2008.gada 17.aprīļa līdz2010.gada 16.martam).

Izvērtējot pārbaudes materiālus un iesniegumā minētos argumentus atbilstoši Administratīvā procesa likuma 81.panta pirmajai daļai, konstatēja, ka VID Nodokļu kontroles pārvalde pamatoti veica *A.A.* IIN auditu uz aprēķinu pamata, nosakot nedeklarētos ar IIN apliekamos ienākumus. Vienlaikus konstatēts, ka VID Nodokļu kontroles pārvaldei nebija pamata *A.A.* līdzekļu avotos neiekļaut Ls 38 61,89, kurus nodokļu maksātājs varēja uzkrāt no iepriekšējos periodos veiktajiem darījumiem.

[1.5] VID Latgales reģionālā iestāde saskaņā ar likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta otro un trešo daļu 2008.gada 17.aprīlī nosūtīja uz *A.A.* deklarēto dzīvesvietas adresi */adrese/*, Ozolaines pagastā, Rēzeknes rajonā ierakstītu vēstuli ar lūgumu iesniegt gada ienākumu un papildu deklarāciju par 2007.gadu.

A.A. pieprasītās deklarācijas VID Latgales reģionālajā iestādē neiesniedza, kā arī netika saņemts pamatots iesniegums par iesniegšanas termiņa pagarināšanu.

VID Nodokļu kontroles pārvalde pamatoti atbilstoši VID rīcībā esošajai un audita laikā iegūtajai informācijai, veica *A.A.* ieņēmumu un izdevumu aprēķinu par 2007.gadu, piemērojot Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumu Nr.780 ,,Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā VID uz aprēķinu pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu" 16.3.apakšpunktā noteikto izdevumu metodi.

[1.6] 2010.gada 21.aprīlī *A.A.* iesniedzis rakstisku paskaidrojumu par automašīnas iegādei izmantoto naudas līdzekļu izcelsmi, norādot, ka automašīna tika iegādāta, izmantojot vecvecāku 2002. — 2005.gadā atstāto mantojumu, un tiek lietota ģimenes vajadzībām. Vēl *A.A.* norādījis, ka dokumenti, kas apstiprina sniegto informāciju, nav saglabājušies.

2010.gada 27.maijā *A.A.* iesniedzis *J.K.* (māsa) un *L.A.* (māte) paskaidrojumus, kuros minētās personas norāda, ka 2001.gada 18.novembrī viņu klātbūtnē vecāmāte *Ņ.A.* nodevusi *A.A.* dāvinājumu Ls 25 000 apmērā.

Vienlaikus *A.A.* iesniedzis arī *A.G.* (*A.A.* sievasmāte) un *I.M.* (*A.G.* māsa) paskaidrojumus, kuros minētās personas norāda, ka 2004.gada 7.janvārī viņu klātbūtnē *Ļ.A.* (*A.A.* sievas vecāmāte) nodevusi dāvinājumu *I.A.* (*A.A.* sieva) Ls 15 000 apmērā.

[1.7] Ņemot vēra, ka auditējamās personas radinieku (vecāsmātes, sievas vecāsmātes) izsniegto dāvinājumu iekļaušana *A.A.* IIN aprēķina ietekmē apliekamā ienākuma apmēru (samazina to) un līdz ar to arī aprēķināto budžetā maksājamo IIN, tādējādi attiecīgi veicinot nodokļu maksātājam labvēlīga lēmuma pieņemšanu, *A.A.* bija jāiesniedz pamatota un detalizēta informācija par saņemtajiem dāvinājumiem un to rašanās avotiem.

Izvērtējot *J.K.*, *L.A.*, *A.G.* un *I.M.* paskaidrojumus, secināts, ka tajos ir sniegta vispārēja informācija par dāvinājumu izsniegšanu *A.A.* un *I.A.*, taču nav norādīti ne naudas līdzekļu veidošanās avoti, ne arī laika periods, kādā naudas līdzekļi uzkrāti.

Auditējot fizisko personu ienākumus un izdevumus, pārbaudes mērķis ir noteikt legālus auditējamās personas ienākumu avotus, kas izmantoti uzkrājumu veidošanai. Tādējādi, lai atzītu faktu, ka *Ņ.A.* un *Ļ.A.* rīcībā varēja būt naudas līdzekļi dāvinājumu izsniegšanai, *A.A.* bija jāiesniedz pierādījumi, kas liecinātu par minēto personu iespējām uzkrāt naudas līdzekļus, lai izsniegtu dāvinājumu tādos apmēros.

Pārbaudē nav gūts apstiprinājums *Ņ.A.* un *Ļ.A.* finansiālajām iespējām veidot uzkrājumus, lai izsniegtu dāvinājumus *A.A.* un *I.A.* attiecīgajos apmēros, jo paskaidrojumos sniegta tikai vispārīga informācija par minētajiem līdzekļu avotiem un tā neapstiprinās ne ar kādiem citiem pierādījumiem.

[1.8] Apstrīdēšanas iesniegumā *A.A.* norādījis, ka iepriekšējos gados viņam bija izveidojušies naudas līdzekļu uzkrājumi, kas izmantoti pirkumiem 2007.gadā.

A.A. papildus audita laikā sniegtajai informācijai par radinieku izsniegtajiem dāvinājumiem, kā naudas līdzekļu izcelsmes avotus norādījis 2003.gadā firmā *,,/Nosaukums/"* (Anglijā) nopelnītos līdzekļus GBP 3586, 2004.gadā firmā *,,/Nosaukums/"* (Skotijā) nopelnītos līdzekļus GBP 5078, 2006.gadā firmā *,,/Nosaukums/"* (Īrijā) nopelnītos līdzekļus GBP 2772,38, 2007.gadā firmā *,,/Nosaukums/"* (Īrijā) nopelnītos līdzekļus GBP 10 153,02.

Vienlaikus *A.A.* norādījis, ka 2002.gada beigās pārdevis automašīnu RENAULT MEGAN SCENIC par Ls 5000, 2003.gadā guvis ienākumus no zemes gabala *,,/Nosaukums/"*, Vērēmu pagastā, Rēzeknes rajonā pārdošanas Ls 500, 2004.gadā saņēmis aizdevuma atmaksu no fiziskas personas GBP 2602, 2007.gadā saņēmis aizdevumu no *S.Ž.* Ls 10 000 apmērā.

Vēl *A.A.* norādījis, ka 2005.gadā strādājis Anglijā firmā *,,/Nosaukums/"*, bet dokumenti nav saglabājušies, tādēļ iespējams pievienot tikai National Insurance Numbercard SE 17 19 42 C kopiju.

Lai apliecinātu ārzemēs nopelnītos līdzekļus, *A.A.* iesniedzis angļu valodā noformēto dokumentu kopijas P45 (GBP 5078), P60 End of Year Certificate (GBP 10 153,02), P45 (GBP 2772,38). No firmas *,,/Nosaukums/"* saņemtās GBP 3586 ieskaitītas *A.A.* bankas kontā 2003.gada 23.septembrī.

[1.9] Likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24.panta otrā daļa nosaka, ka Latvijas Republikā pastāvīgi dzīvojošo personu ienākumi, kas gūti ārvalstīs tiek aplikti ar nodokli Latvijas Republikā, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar noslēgtajiem starpvalstu līgumiem noteikta citāda aplikšanas kārtība.

Savukārt likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24.panta trešā daļa nosaka, ka saskaņā ar šā likuma noteikumiem aprēķināto nodokli samazina par summu, kas ir vienāda ar ārvalstīs samaksāto nodokli, ja šī nodokļa samaksa ārvalstīs ir apliecināta ar ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātiem dokumentiem, kuros uzrādīts apliekamais ienākums un ārvalstīs samaksātā nodokļa summa.

Ņemot vērā normatīvajos aktos noteikto, *A.A.* bija jādeklarē ārvalstīs gūtie ienākumi, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju un saskaņā ar likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24.panta trešo daļu ārvalstīs gūtie ienākumi ir apliecināmi ar ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātiem dokumentiem.

Ņemot vērā, ka *A.A.* nav deklarējis ārvalstīs gūtos ienākumus, kā arī to apliecināšanai nav iesniedzis ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūciju apstiprinātus dokumentus, secināts, ka *A.A.* iesniegto dokumentu kopijas P45, P60 End of Year Certificate nav atzīstamas par pierādījumiem ārvalstīs gūto ienākumu apliecināšanai.

Saistībā ar *A.A.* norādīto informāciju par aizdevuma atmaksas saņemšanu no fiziskas personas un aizdevuma saņemšanu no *S.Ž.*, norādīts, ka *A.A.* minētos faktus nav dokumentāri apliecinājis, līdz ar to nav pamata atzīt, ka *A.A.* saņēmis minētos naudas līdzekļus.

Atbilstoši *A.A.* sniegtajai informācijai, secināts, ka *A.A.* rīcībā varēja būt naudas līdzekli no automašīnas RENAULT MEGAN SCENIC pārdošanas Ls 5000 (AS Swedbank konta pārskats no 2002.gada 1.janvāra līdz 2002.gada 31.decembrim), ienākumi no zemes gabala *,,/Nosaukums/"*, Verēmu pagastā, Rēzeknes rajonā pārdošanas Ls 500 (2003.gada 6.novembra līgums, Valsts vienotās datorizētās Zemesgrāmatas informācija) un saņemtie naudas līdzekļi no firmas *,,/Nosaukums/"* GBP 3586 jeb Ls 3338,57 (kurss 2009.gada 23.septembrī 0,9310) (AS Swedbank konta pārskats no 2003.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 31.decembrim), kopā Ls 8838,57.

[1.10] Tādejādi atbilstoši *A.A.* sniegtajai informācijai, secināts, ka *A.A.* rīcībā varēja būt naudas līdzekli no automašīnas RENAULT MEGAN SCENIC pārdošanas Ls 5000 (AS Swedbank konta pārskats no 2002.gada 1.janvāra līdz 2002.gada 31.decembrim), ienākumi

no zemes gabala *,,/Nosaukums/"*, Vērēmu pagastā, Rēzeknes rajonā pārdošanas Ls 500 (2003.gada 6.novembra līgums, Valsts vienotās datorizētās Zemesgrāmatas informācija) un saņemtie naudas līdzekļi no firmas *,,/Nosaukums/"* GBP 3586 jeb Ls 3338,57 (kurss 2009.gada 23.septembrī 0,9310) (AS Swedbank konta pārskats no 2003.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 31.decembrim), kopā Ls 8838,57.

[1.11] Ņemot vērā, ka VID rīcība nav citas informācijas par *A.A.* ienākumiem laika periodā no 2003. - 2007.gadam, secināts, ka nodokļu maksātāja rīcībā 2007.gada 1.janvārī nevarēja būt skaidras naudas līdzekļi Ls 8838,57 apmērā, jo *A.A.* šajā laika periodā bija nepieciešami līdzekļi dzīvesveida nodrošināšanai. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem iztikas minimuma preču un pakalpojumu groza vērtība 2003.gadā bija Ls 1122,48, 2004.gadā - Ls 1185,36, 2005.gadā - Ls 1265,76, 2006.gadā -Ls 1403,08, pavisam kopā Ls 4976,68. Tādējādi 2007.gada sākumā *A.A.* rīcībā varēja būt skaidras naudas līdzekļi Ls 3861,89 apmērā (Ls 8838,57 — Ls 4976,68), ko nodokļu maksātājs varēja izmantot izdevumu segšanai 2007.gadā.

Tādējādi uzskatīts, ka *A.A.* 2007.gada ieņēmumu un izdevumu aprēķinā kā līdzekļu avoti iekļaujami iepriekšējos periodos uzkrātie naudas līdzekļi Ls 3861,89 apmērā.

Līdz ar to *A.A.* līdzekļu avoti 2007.gada nosakāmi Ls 5678,47 apmērā, t.sk.: darba alga Ls 1534,24, saņemts pārskaitījums no European Student Services Limited Ls 282,34, iepriekšējo gadu naudas līdzekļu uzkrājums Ls 3861,89. Tādejādi *A.A.* 2007.gada izdevumu apjoms pārsniedz gūtos ienākumus par Ls 34 117,62 (līdzekļu izlietojums Ls 39 796,09 - līdzekļu avoti Ls 5678,47), kas kvalificējams kā minētās fiziskās personas slēptais ar IIN apliekamais ienākums, nevis par Ls 37979,51, kā to noteikusi VID Nodokļu kontroles pārvalde.

[1.12] Pamatojoties uz minēto un atbilstoši likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1.panta pirmās daļas 3.punktam un 3.panta otrajai daļai, *A.A.* ar IIN apliekamie ienākumi 2007.gadā nosakāmi Ls 36 512,35 (darba alga SIA *,,/Nosaukums/"* pirms nodokļu nomaksas Ls 2112,39, saņemtie ienākumi no European Student Services Limited Ls 282,34 un slēptais apliekamais ienākums Ls 34117,62) un, piemērojot gada neapliekamo minimumu Ls 217,74 un atvieglojumus par apgādājamajiem Ls 152,42, kā arī ņemot vērā attaisnotos izdevumus (valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas) Ls 190,12 un avansā samaksāto nodokli Ls 388,03, budžetā maksājamais IIN nosakāms Ls 8599,99, nevis Ls 9565,46, kā to noteikusi VID Nodokļu kontroles pārvalde. Līdz ar to *A.A.* nepamatoti noteikts IIN Ls 965,47 apmērā.

[1.13] Likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otrajā daļā noteikts, ka par nodokļu un nodevu maksājuma samaksas termiņa nokavējumu maksātājam tiek aprēķināta nokavējuma nauda - no laikā nenomaksātā pamatparāda 0,05 procenti par katru nokavēto dienu, ja konkrētā nodokļa likumā nav noteikti citi nokavējuma naudas apmēri.

Tādejādi *A.A.*, pamatojoties uz likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 31.^{3}panta pirmo daļu un likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmo, trešo daļu, papildu nomaksai budžetā aprēķināma IIN soda nauda Ls 4300 (8599,99 x 50%), nevis Ls 4782,73, kā tas noteikts audita pārskatā. Līdz ar to nepamatoti noteikta soda nauda Ls 482,73 apmērā.

Atbilstoši veiktajām korekcijām, un pamatojoties uz likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otro. daļu, nokavējuma nauda nosakāma par periodu no 2008.gada 17.aprīļa līdz 2010.gada 16.martam Ls 3005,7 (Ls 8599,99 x 0,05% x 699 dienas), nevis Ls 3343,13, kā to noteikusi VID Nodokļu kontroles pārvalde. Līdz ar to nepamatoti noteikta nokavējuma nauda Ls 337,43 apmērā.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs 2010.gada 17.septembrī Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu, kurā lūdz atcelt Lēmumu daļā.

Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Atstājot negrozītu VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31. maija lēmumu daļā par papildu nomaksai noteikto iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 8599,99, soda naudu Ls 4300 un

nokavējuma naudu Ls 3005,70, atbildētājs pieņemto lēmumu pamatoja ar likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 31.^{3}panta pirmo daļu un likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmo un trešo daļu.

Tā likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 31.^{3}panta pirmajā daļā ir noteikts, ja maksātājs, pārkāpdams šā likuma prasības, nav aprēķinājis nodokli no visa apliekamā ienākuma, kas atbilstoši šim likumam ir apliekams ar nodokli, izņemot tos ienākumus, no kuriem nodoklis bija jāietur izmaksas vietā darba devējam vai citai personai, viņam ir jāsamaksā iztrūkstošā nodokļa summa, nokavējuma nauda un soda nauda atbilstoši likumā ,,Par nodokļiem un nodevām" noteiktajam apmēram.

Likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmā daļa nosaka, ja nodokļu maksātājs, pārkāpdams nodokļu likumu prasības, samazinājis budžetā iemaksājamo nodokļu apmēru, nodokļu administrācija nodokļu revīzijas (audita) rezultātā aprēķina un par labu budžetam no nodokļu maksātāja piedzen samazināto nodokļa summu, nokavējuma naudu un soda naudu, kas nosakāma saskaņā ar šo likumu, ja konkrēto nodokļu likumos nav paredzēts cits soda naudas apmērs. Šī likuma 32.panta trešajā daļā ir paredzēts, ja summa, kas nodokļu maksātājam jāiemaksā budžetā par periodu, par kuru tiek veikta nodokļu revīzija (audits), ir samazināta vairāk nekā par 15 procentiem no deklarējamās summas, soda nauda tiek noteikta 50 procentu apmērā no nedeklarētās budžetā iemaksājamās nodokļu summas.

Šādas likumu normas tika piemērotas sakarā ar to, ka vērtējot no pieteicēja puses iesniegtos pierādījumus par visiem ienākumiem un naudas līdzekļu ieguves avotiem, tostarp tādiem, kas nav apliekami ar nodokli, netika atzīti par pierādījumiem ārvalstīs gūto ienākumu kopsummā 18003,40 GBP apliecināšanai iesniegto angļu valodā noformēto dokumentu kopijas P45, P60 End of Year Certificate, *J.K.*, *L.A.*, *A.G.* un *I.M.* paskaidrojumi par saņemtajiiem no radiniekiem dāvinājumiem par kopējo summu Ls 40000, kā arī atzīta par nepierādīto aizdevuma Ls 10000 saņemšana no *S.Ž.*

[2.2] Lēmumā nav norādīts, kāpēc par pierādījumiem tiek atzīti tikai tie dokumenti, kuros norādītās summas tika ieskaitītas pieteicēja bankas kontā. Nav pamatots, kādēļ angļu valodā noformēto dokumentu kopijas P45, P60 End of Year Certificate nav atzīstamas par pierādījumiem un kāpēc mantas atsavināšanas (pārdošanas) gadījumā tiek ņemtas vērā tikai summas, kas tika ieskaitītas bankas kontā. APL 59.panta otrajā daļā ir paredzēts, ka iegūstot informāciju, iestāde var izmantot visas tiesiskās metodes, arī iegūt informāciju no administratīvā procesa dalībniekiem, citām institūcijām, kā arī ar liecinieku, ekspertu, apskates, dokumentu un cita veida pierādījumu palīdzību. Tādējādi, ja *J.K.*, *L.A.*, *A.G.* un *I.M.* paskaidrojumi atzīstami par nepietiekošiem, lai apstiprinātu informāciju par dāvinājumu saņemšanu, jo tajos nav norādīti naudas līdzekļu veidošanās avoti, laika periods, kādā naudas līdzekļi tika uzkrāti un cita detalizēta informācija par saņemtajiem dāvinājumiem, būtu jāuzklausa šīs personas kā lieciniekus. Arī Ceļu satiksmes drošības direkcijas izziņa būtu vērtējama kā transportlīdzekļu atsavināšanas faktu pierādījums. Tā Ceļu satiksmes drošības direkcijas Rēzeknes reģionālās nodaļas 2010.gada 30.augusta izziņa Nr.12.18.-5.4/112 pierāda automašīnas Mercedes Benz 200 (valsts reģistrācijas Nr./*reģistrācijas numurs*/) pārdošanu 2002.gada 28.augustā - pirkuma maksa Ls 3500, automašīnas VW Passat (valsts reģistrācijas Nr./*reģistrācijas numurs*/) pārdošanu 2005.gada 13.decembrī - pirkuma maksa Ls 1500, automašīnas Renault Megane Scenic (valsts reģistrācijas Nr./*reģistrācijas numurs*/) pārdošanu 2002.gada 8.novembrī - pirkuma maksa Ls 5000.

[3] 2010.gada 18.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā atbildētājs iesniedza paskaidrojumu, kurā neatzīst pieteicēja pieteikumu un norāda turpmāk minēto.

[3.1] APL 161.panta pirmā daļa nosaka, ka administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

Izvērtējot *J.K.*, *L.A.*, *A.G.* un *I.M.* paskaidrojumus, secināts, ka tajos ir sniegta vispārēja informācija par dāvinājumu izsniegšanu *A.A.* un *I.A.*, taču nav norādīti ne naudas līdzekļu izcelsmes avoti, ne arī laika periods, kādā naudas līdzekļi uzkrāti.

Auditējot fizisko personu ienākumus un izdevumus, pārbaudes mērķis ir noteikt legālus auditējamās personas ienākumu avotus, kas izmantoti uzkrājumu veidošanai. Tādējādi, lai atzītu faktu, ka *Ņ.A.* un *Ļ.A.* rīcībā varēja būt naudas līdzekļi dāvinājumu izsniegšanai, pieteicējam bija jāiesniedz pierādījumi, kas liecinātu par minēto personu iespējām uzkrāt naudas līdzekļus, lai izsniegtu dāvinājumus tādos apmēros.

Pārbaudē nav gūts apstiprinājums *Ņ.A.* un *Ļ.A.* finansiālajām iespējām veidot uzkrājumus, lai izsniegtu dāvinājumus *A.A.* un *I.A.* attiecīgajos apmēros, jo paskaidrojumos sniegta tikai vispārīga informācija par minētajiem līdzekļu avotiem un tā neapstiprinās ne ar kādiem citiem pierādījumiem.

[3.2] Likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24.panta otra daļa noteic, ka Latvijas Republikā pastāvīgi dzīvojošo personu ienākumi, kas gūti ārvalstīs tiek aplikti ar nodokli Latvijas Republikā, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar noslēgtajiem starpvalstu līgumiem noteikta citāda aplikšanas kārtība.

Savukārt likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24.panta trešā daļa nosaka, ka saskaņā ar šā likuma noteikumiem aprēķināto nodokli samazina par summu, kas ir vienāda ar ārvalstīs samaksāto nodokli, ja šī nodokļa samaksa ārvalstīs ir apliecināta ar ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātiem dokumentiem, kuros uzrādīts apliekamais ienākums un ārvalstīs samaksātā nodokļa summa.

Ņemot vērā normatīvajos aktos noteikto, pieteicējam bija jādeklarē ārvalstīs gūtie ienākumi, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju un saskaņā ar likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24.panta trešo daļu ārvalstīs gūtie ienākumi ir apliecināmi ar ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātiem dokumentiem.

Ņemot vērā, ka pieteicējs nav deklarējis ārvalstīs gūtos ienākumus, ka arī to apliecināšanai nav iesniedzis ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūciju apstiprinātus dokumentus, VID secināja, ka *A.A.* iesniegto dokumentu kopijas P45, P60 End of Year Certificate nav atzīstamas par pierādījumiem ārvalstīs gūto ienākumu apliecināšanai.

Saistībā ar *A.A.* norādīto informāciju par aizdevuma saņemšanu no *S.Ž.*, VID norāda, ka pieteicējs minētos faktus nav dokumentāri apliecinājis, līdz ar to nav pamata atzīt, ka *A.A.* saņēmis minētos naudas līdzekļus.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja prasījumu saskaņā ar pieteikumā norādīto motivāciju, ka Lēmumam nepiekrīt un lūdza to atcelt.

[5] Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, balstoties uz administratīvajā aktā un paskaidrojumos norādīto motivāciju un lūdza tiesu pieteikumu noraidīt.

[6] Tiesas sēdē uzaicināti kā liecinieki, savus paskaidrojumus sniedza *J.K.* un *I.M.*

[6.1] Lieciniece *J.K.* tiesas sēdē paskaidroja, ka ir *A.A.* māsa un norādīja, ka 2001.gada 18.novembrī viņas klātbūtnē vecāmāte *Ņ.A.* nodevusi *A.A.* dāvinājumu Ls 25 000 apmērā.

Lieciniece *J.K.* minētās naudas summas izcelsmi paskaidrot nevarēja, norādot, ka minētā nauda vecmātei bija par kaut kāda nekustamā īpašuma pārdošanu Krievijā.

Par naudas nodošanas apstākļiem pieteicējam lieciniece sīkāk neko nevarēja paskaidrot.

[6.2] Lieciniece *I.M.* tiesas sēdē paskaidroja, ka 2004.gada 7.janvārī viņas klātbūtnē *Ļ.A.* (*A.A.* sievas vecāmāte) nodevusi dāvinājumu *I.A.* (*A.A.* sieva) Ls 15 000 apmērā.

Kādā veidā minētā nauda tika izmantota un vai tā nonāca pieteicēja rīcībā lieciniece paskaidrot nevarēja.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, liecinieku liecības, pārbaudot lietas materiālus atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[8] No lietas materiāliem tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[8.1] VID Nodokļu kontroles pārvalde no 2010.gada 17.marta līdz 31.maijam veica pieteicējam iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu par 2007.gadu (*lietas 37.-45.lapa*).

[8.2] Saskaņā ar VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31.maija lēmumu Nr.23.12/671 *A.A.* papildu nomaksai budžetā aprēķināti Ls 17 691,32, no tiem: IIN Ls 9565,46, soda nauda Ls 4782,73 un nokavējuma nauda Ls 3343,13 (*lietas 36.lapa)*.

[8.3] 2010.gada 28.jūnija sūdzībā pieteicējs apstrīdēja VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31.maija lēmumu Nr.23.12/671 VID ģenerāldirektoram (*lietas 24.-25.lapa*).

[8.4] VID ģenerāldirektora v.i. 2010.gada 16.augustā pieņēma lēmumu Nr.22.4.5./41990, ar kuru atstāts negrozīts VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31.maija lēmums Nr.23.12/671 daļā par papildu nomaksai noteikto IIN Ls 8599,99, soda naudu Ls 4300 un nokavējuma naudu Ls 3005,7 un atcelts VID Nodokļu kontroles pārvaldes Fizisko personu otrās audita daļas galvenās nodokļu inspektores 2010.gada 31.maija lēmums Nr.23.12/671 daļā par papildu nomaksai noteikto IIN Ls 965,47, soda naudu Ls 482,73 un nokavējuma naudu Ls 337,43 (*lietas 8.-18.lapa*).

[9] Strīds lietā ir par to, vai VID pamatoti pieteicējam papildu nomaksai budžetā noteica IIN Ls 8599,99, soda naudu Ls 4300 un nokavējuma naudu Ls 3005,7.

[10] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka nodokļu administrācijas pienākums ir kontrolēt nodokļu (nodevu) aprēķināšanas un maksāšanas pareizību.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.pantā reglamentēta nodokļu maksājumu apmēra precizēšanas kārtība. Saskaņā ar minētā panta pirmo daļu, nodokļu administrācijai ir tiesības pēc nodokļu revīzijas (audita) precizēt nodokļu un informatīvo deklarāciju sastāvdaļās norādāmās summas, apliekamos ienākumus (zaudējumus), nodokļu (nodevu) aprēķinus atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem un uzlikt soda naudu triju gadu laikā pēc normatīvajos aktos noteiktā maksāšanas termiņa.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 21.pants noteic VID pienākumu pārbaudīt deklarācijā uzrādīto datu ticamību un pareizību.

Minētā likuma 22.panta trešajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja nodokļu maksātāja deklarētie ienākumi vai VID rīcībā esošajos pārskatos (paziņojumos) uzrādītie maksātāja ienākumi neatbilst viņa izdevumiem taksācijas gadā, VID pieprasa iesniegt papildu deklarāciju par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu.

Savukārt no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1., 2., 3. un 5.punkta un 38.panta izriet nodokļu maksātāja pienākums papildus deklarācijā norādītos naudas uzkrājumus pamatot ar pierādījumiem par deklarācijā ietverto ziņu atbilstību patiesībai.

Līdz ar to pamatots ir Lēmumā izdarītais secinājums, ka nodokļu papildu deklarācijā ierakstiem par skaidras naudas uzkrājumiem ir jābūt pamatotiem un pierādāmiem. Ja iestāde objektīvi pamato, kādēļ tā apšauba deklarācijā norādīto ziņu atbilstību patiesībai, kā arī, ja ir pamatota iestādes norāde uz jau iesniegto pierādījumu un nodokļu maksātāja paskaidrojumu nepietiekamību, tā var prasīt arī papildus pierādījumus (tostarp, dokumentārus) par naudas uzkrājumu izcelsmi. Pierādīšanas nasta šādā gadījumā pāriet uz privātpersonu.

[11] No [10] minētā regulējuma sistēmas izriet, ka auditā VID ir tiesisks pamats pārbaudīt to ziņu pareizību un ticamību un ienākuma avotu likumību, ko nodokļu maksātājs ir ietvēris un norādījis auditējamā perioda deklarācijās. Vēl no minētā regulējuma izriet nodokļu maksātāja pienākums pamatot nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu

summu atbilstību normatīvajiem aktiem par valstij un pašvaldībām pienākošos summu aprēķināšanas un maksāšanas kārtību, uzrādot vai iesniedzot nodokļu administrācijas ierēdņiem (darbiniekiem) viņu pieprasītos dokumentus.

Līdz ar to gadījumā, ja nodokļu maksātājs deklarācijā (papildu deklarācijā) par auditējamo taksācijas gadu norāda skaidrās naudas uzkrājumu, VID ir tiesisks pamats pārbaudīt šo ziņu ticamību un pareizību, kā arī šāda avota likumību, izmantojot visas tiesību normās paredzētās metodes, tostarp pieprasot nodokļu maksātājam iesniegt pierādījumus un sniegt paskaidrojumus par deklarācijā norādītās skaidras naudas izcelsmi. Gadījumā, ja ienākumu avots ir skaidrās naudas uzkrājumi, vienīgais informācijas un pierādījumu avots par to, kurā laikā, no kāda konkrēta avota un kādā apmērā ir gūts ienākums, un kādi pierādījumi ir nodokļa maksātāja rīcībā par minētā ienākuma izcelsmi un likumību, ir pats nodokļu maksātājs, jo tikai viņam ir zināmi minētie apstākļi. Ievērojot minēto attiecībā uz skaidras naudas uzkrājumiem, VID nav iespējams savādāk noskaidrot šā ienākuma izcelsmi un likumību, kā vien iegūstot papildu informāciju un pierādījumus no paša nodokļu maksātāja.

Iegūstot attiecīgas ziņas no nodokļa maksātāja, VID ir jāizvērtē to ticamība un avota likumība kontekstā ar visiem audita materiāliem. Ja nodokļu maksātājs nespēj sniegt apmierinošus paskaidrojumus un pierādījumus par deklarētajiem ienākumiem, VID ir tiesības neatzīt šādu ienākumu.

Konkrētajā gadījumā VID ir konstatējis neatbilstību starp pieteicēja ienākumiem un izdevumiem pārbaudāmajā periodā.

Tiesu praksē atzīts, ka no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 21.panta izriet, ka nodokļu maksātājam ir jāpamato neatbilstība starp ieņēmumiem un izdevumiem. Pamatošana nozīmē to, ka pieteicējam nevis tikai paskaidrojumos jānorāda, ka viņam bija skaidras naudas uzkrājumi norādītajā apmērā, bet arī jānorāda daudzmaz ticami pamatojumi, ka šie paskaidrojumi ir patiesi. *(sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 13.jūnija spriedumu lietā SKA -231 11.3.punkts).*

[12] Tiesa konstatē, ka Lēmuma pamatā ir VID veiktais *A.A.* iedzīvotāju ienākumu nodokļa audits. VID ir sniedzis Lēmumā papildus nomaksai budžetā noteikto maksājumu atšifrējumu. Papildus nomaksai budžetā noteiktie maksājumi ir pamatoti ar auditā konstatēto.

[12.1] No lietas materiāliem izriet, ka saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju *A.A.* 2007.gada 13.oktobrī iegādājās automašīnu LEXUS RX 350 (izlaiduma gads 2007.) par Ls 34 700.

2010.gada 21.aprīlī *A.A.* iesniedza rakstisku paskaidrojumu par automašīnas iegādei izmantoto naudas līdzekļu izcelsmi, norādot, ka automašīna tika iegādāta, izmantojot vecvecāku 2002. - 2005.gadā atstāto mantojumu, un tiek lietota ģimenes vajadzībām. Vēl *A.A.* norādīja, ka dokumenti, kas apstiprina sniegto informāciju, nav saglabājušies.

2010.gada 27.maijā *A.A.* iesniedza *J.K.* (māsa) un *L.A.* (māte) paskaidrojumus, kuros minētās personas norāda, ka 2001.gada 18.novembrī viņu klātbūtnē vecāmāte *Ņ.A.* nodevusi *A.A.* dāvinājumu Ls 25 000 apmērā.

Vienlaikus *A.A.* iesniedza arī *A.G.* (*A.A.* sievasmāte) un *I.M.* (*A.G.* māsa) paskaidrojumus, kuros minētās personas norāda, ka 2004.gada 7.janvārī viņu klātbūtnē *Ļ.A.* (*A.A.* sievas vecāmāte) nodevusi dāvinājumu *I.A.* (*A.A.* sieva) Ls 15 000 apmērā.

VID Nodokļu kontroles pārvalde, izvērtējot iesniegtos paskaidrojumus, secināja, ka tie neapstiprinās ne ar kādiem citiem papildu pierādījumiem un līdz ar to nav gūts apstiprinājums *A.A.* paskaidrojumos sniegtajai informācijai par dāvinājumu saņemšanu.

Tiesa izvērtējot minēto un *J.K.* un *I.M.* tiesas sēdē sniegtās liecības secina, ka nav gūts apstiprinājums *A.A.* pieteikumā un paskaidrojumos sniegtajai informācijai par dāvinājumu saņemšanu no vecāsmātes *Ņ.A.* Ls 25 000 apmērā un sievas vecāmātes Ļubovas Andrejevas Ls 15 000 apmērā, jo tajos ir sniegta vispārēja informācija par dāvinājumu

izsniegšanu *A.A.* un *I.A.*, taču nav norādīti ne naudas līdzekļu izcelsmes avoti, ne arī laika periods, kādā naudas līdzekļi uzkrāti.

Auditējot fizisko personu ienākumus un izdevumus, pārbaudes mērķis ir noteikt legālus auditējamās personas ienākumu avotus, kas izmantoti uzkrājumu veidošanai. Tādējādi, lai atzītu faktu, ka *Ņ.A.* un *Ļ.A.* rīcībā varēja būt naudas līdzekļi dāvinājumu izsniegšanai, pieteicējam bija jāiesniedz pierādījumi, kas liecinātu par minēto personu iespējām uzkrāt naudas līdzekļus, lai izsniegtu dāvinājumus tādos apmēros.

Pārbaudē nav gūts apstiprinājums *Ņ.A.* un *Ļ.A.* finansiālajām iespējām veidot uzkrājumus, lai izsniegtu dāvinājumus *A.A.* un *I.A.* attiecīgajos apmēros, jo paskaidrojumos sniegta tikai vispārīga informācija par minētajiem līdzekļu avotiem un tā neapstiprinās ne ar kādiem citiem pierādījumiem.

[12.2] Tiesa konstatē, ka VID Nodokļu kontroles pārvalde saskaņā ar likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 3.panta otro daļu noteica *A.A.* 2007.gada ar IIN apliekamo ienākumu Ls 36 512,35 (darba alga SIA *,,/Nosaukums/"* pirms nodokļu nomaksas Ls 2112,39, saņemtie ienākumi no European Student Services Limited Ls 282,34 un slēptais apliekamais ienākums Ls 34117,62) un, piemērojot gada neapliekamo minimumu Ls 217,74 un atvieglojumus par apgādājamajiem Ls 152,42, kā arī ņemot vērā attaisnotos izdevumus (valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas) Ls 190,12 un avansā samaksāto nodokli Ls 388,03, budžetā maksājamais IIN nosakāms Ls 8599,99.

Likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otrajā daļā noteikts, ka par nodokļu un nodevu maksājuma samaksas termiņa nokavējumu maksātājam tiek aprēķināta nokavējuma nauda - no laikā nenomaksātā pamatparāda 0,05 procenti par katru nokavēto dienu, ja konkrētā nodokļa likumā nav noteikti citi nokavējuma naudas apmēri.

Attiecīgi VID Nodokļu kontroles pārvalde *A.A.*, pamatojoties uz likuma ,,Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" $31.^{3}$panta pirmo daļu un likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmo, trešo daļu, 29.panta otro un trešo dalu, papildu nomaksai budžetā aprēķināja IIN soda naudu Ls 4300 (8599,99 x 50%) un pamatojoties uz likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otro. daļu, nokavējuma nauda nosakāma par periodu no 2008.gada 17.aprīļa līdz 2010.gada 16.martam Ls 3005,7 (Ls 8599,99 x 0,05% x 699 dienas).

Izvērtējot pārbaudes materiālus tiesa secina, ka VID Nodokļu kontroles pārvalde pamatoti veica *A.A.* IIN auditu uz aprēķinu pamata, nosakot nedeklarētos ar IIN apliekamos ienākumus.

[12.3] Kā to atzinis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2006.gada 13.jūnija spriedumā Nr.SKA–248, privātpersonu pienākums nodrošināt nepieciešamos pierādījumus palielinās proporcionāli tam, cik ļoti lēmuma pieņemšanas process notiek pašas privātpersonas interesēs. Šādos gadījumos attiecībā uz faktiem, kas veicina labvēlīga lēmuma pieņemšanu, ir dabiski un atbilstoši pierādījumu nastu uzlikt privātpersonai, nevis pārvaldei. Turklāt nodokļu administrēšana lielā mērā ir balstīta uz informāciju, ko iesniedz privātpersona, tostarp informāciju, ko privātpersona iegūst no citiem avotiem *(Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 17.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-11, 12.punkts).*

Konkrētajā gadījumā pieteicēja pienākums, par tik, par cik lēmuma pieņemšanas process notiek viņa paša interesēs, bija iesniegt VID papildus dokumentārus pierādījumus tam, ka pieteicēja uzrādīto personu rīcībā bija skaidras naudas līdzekļi norādītajā apjomā.

No lietas materiāliem secināms, ka pieteicējs VID, un vēlāk arī tiesai, nekādus papildus pieradījumus nav iesniedzis.

Vērtējot kopsakarā visu iepriekšminēto tiesa nodibina, ka pieteicējs nav izpildījis pierādīšanas pienākumu un joprojām lietā pastāv pamatotas šaubas par to, ka pieteicēja uzrādīto personu rīcībā ir bijuši naudas līdzekļi pieteicēja norādītajā apjomā, kuri tikuši pieteicējam nodoti.

[12.4] Vērtējot tiesas iepriekš konstatēto kopsakarā ar Lēmumu, tiesību normām, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūru, un to, ka: 1) pieteicēja rīcībā auditējamajā periodā nebija un nevarēja būt deklarēto skaidras naudas līdzekļu pieteicēja norādītajā apjomā, kuru izcelsmi VID Lēmumā pamatoti apšaubījis; 2) lietā nav strīda par pieteicēja izdevumiem auditējamajā periodā, tiesa nodibina, ka VID pamatoti, pareizi un tiesiski noteicis pieteicēja slēptos apliekamos ieņēmumus 2007.gadā, kā arī saskaņā ar tiesību normām pamatoti aprēķinājis papildus nomaksai budžetā par šo laika periodu IIN Ls 8599,99 , nokavējuma naudu Ls 3005,7 un soda naudu Ls 4300 apmērā.

[13] Pieteicējs pamatā iebilst pret pienākumu nodrošināt iestādē pierādījumus par iegūtajiem naudas līdzekļiem par iepriekšējiem gadiem pirms auditētā perioda. Uzskata, ka spēkā esošā likumdošana neparedz deklarēšanās pienākumu, līdz ar to pieteicējam nav pierādīšanas pienākums attiecībā uz naudas līdzekļu izcelsmi, ja tie veidojušies vairāk kā trīs gadus pirms pārbaudes perioda.

Tiesa turpmāk norādīto apsvērumu dēļ nepiekrīt argumentam, ka VID amatpersonām nebija tiesības pieprasīt un vērtēt pierādījumus par finanšu līdzekļu izcelsmi, kuri veidojušies vairāk kā trīs gadus iepriekš.

Ja seko pieteicēja loģikai, tad VID amatpersonas vispār nedrīkstētu pieprasīt pierādījumus par līdzekļu izcelsmi, jo personai vienmēr pastāvētu iespējas apgalvot, ka līdzekļu uzkrājumi veidojušies vairāk kā trīs gadus iepriekš bez jebkādiem pierādījumiem.

Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 21.pantā noteiktajai VID kompetencei, VID teritoriālā iestāde pēc maksātāja dzīvesvietas pārbauda deklarācijā uzrādīto datu ticamību un pareizību, veic iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksāšanas kontroli. Tādējādi izriet, ka VID ir tiesības pārbaudīt iesniegto deklarāciju pamatotību, savukārt nodokļu maksātājam ir jāpamato savi argumenti. Pamatošana nozīmē to, ka pieteicējam nevis tikai paskaidrojumos jānorāda, ka viņam bija skaidras naudas uzkrājumi norādītajā apmērā, bet arī jānorāda daudzmaz ticami pamatojumi, ka šie paskaidrojumi ir patiesi.

Apstāklis, ka Latvijā nav pieņemts ienākumu deklarēšanas likums, rada nosacījumus, ka pieteicējs var atsaukties uz agrāk gūtiem ienākumiem (dāvinājumiem, ienākumiem no komercdarbības), neskatoties uz to, ka tie nav pienācīgā kārtā deklarēti. Tomēr tiesības atsaukties uz ieņēmumu esamību neatbrīvo pieteicēju no pienākuma pierādīt, ka pieteicēja apgalvojumi ir patiesi.

VID, veicot auditu ir pārbaudījis un aprēķinājis nodokļu aprēķinu pareizību pieteicējam par 2007.gadu. Par to lietā nav strīda. Savukārt apstāklis, ka nodokļu aprēķinu nedrīkst veikt par periodu pirms vairāk kā trim gadiem, nenozīmē, ka pieteicējam nav jāpierāda viņa apgalvojumi par līdzekļu uzkrājumiem, kas radušies pirms šiem trīs gadiem. Apliekamā ienākuma noteikšanā personai jāspēj pierādīt ienākumu avotu (izcelsmi). Pretējā gadījumā personai jārēķinās, ka tie tiks ieskaitīti ar nodokli apliekamos ienākumos.

APL 161.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Savukārt atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pantam, gadījumā, ja nodokļu maksātājs nepiekrīt nodokļu administrācijas aprēķinātajam nodokļu maksājumu lielumam, pierādījumus par nodokļu maksājumu lielumu nodrošina nodokļu maksātājs.

No minētajām tiesību normām secināms, ka gadījumos, ja VID pamatoti apšauba nodokļu maksātāja paskaidrojumus, tad nodokļu maksātājam ir jāiesniedz papildus pierādījumi, proti, pierādījumu nasta tiek uzlikta privātpersonai, nevis VID. Līdz ar to pieteicēja interesēs ir nodrošināt nepieciešamos pierādījumus par naudas līdzekļu izcelsmi.

[14] Papildus tiesa norāda, ka atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrai, kas savukārt veidojusies, pamatojoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, tiesai ir jāuzklausa argumenti, bet tai nav pienākums detalizēti atrunāt spriedumā jebkuru argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par

nozīmīgiem no tiesību viedokļa. Tikai tad, ja tiesa neanalizē kādu būtisku vai izšķirošu argumentu, tā pieļauj pārkāpumu. Tiesai nav jāargumentē visi tie paskaidrojumi, kas neattiecas uz konkrēto prasījumu *(sk. Administratīvo lietu departamenta 2004.gada 23.novembra sprieduma 8.punktu lietā Nr. SKA-216, Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 28.februāra sprieduma 12.punktu lietā Nr. SKA-54).*

Procesuālās ekonomijas nolūkos tiesa uzskata, ka nav nepieciešams analizēt visus pieteicēja pieteikumā un paskaidrojumos norādītos argumentus, jo tie nevar ietekmēt pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

[15] Pastāvot nodibinātajiem apstākļiem tiesa atzīst, ka Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora v.i. 2010.gada 16.augusta lēmums Nr.22.4.5./41990 daļā par papildu nomaksai noteikto iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 8599,99, soda naudu Ls 4300 un nokavējuma naudu Ls 3005,7 ir tiesisks un pamatots, līdz ar to pieteicēja prasījums par minētā Lēmuma atcelšanu ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 290.pantu un 291.panta pirmo daļu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *A.A.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora v.i. 2010.gada 16.augusta lēmuma Nr.22.4.5./41990 atcelšanu daļā par papildu nomaksai noteikto iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 8599,99, soda naudu Ls 4300 un nokavējuma naudu Ls 3005,7.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis (paraksts) S.Linkevičs

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis _____ S.Linkevičs
Rēzeknē, 2012.gada 29.februārī